

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, 20 kwietnia 2011 r.

**Pan
ppłk Bogdan Kornatowski
Dyrektor Aresztu Śledczego
Warszawa – Mokotów**

LWA – 4100-10-01/2011
P/10/013

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*¹, zwanej dalej „*ustawą o NIK*”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Areszcie Śledczym Warszawa Mokotów (zwanym dalej Aresztem) kontrolę wykonania budżetu państwa w 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 31 marca 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia wykonanie budżetu Aresztu w 2010 r.

1. W 2010 r. Areszt wykonał dochody w wysokości 121,8 tys. zł, co stanowiło 148,7% planu po zmianach (81,9 tys. zł) i 118,0% wykonania w roku 2009 r. (103,2 tys. zł). Główne źródło dochodów – 66,1 tys. zł – stanowiły wpływy z usług (§ 083).

Zrealizowane dochody przekazywane były na rachunek dochodów budżetu państwa w terminach i kwotach określonych w § 4 ust. 1 *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa*².

2. Należności pozostałe do zapłaty na koniec 2010 r. wyniosły 51,7 tys. zł, w tym zaległości netto stanowiły 18,3 tys. zł. W porównaniu do stanu na koniec 2009 r. należności

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. Nr 116, poz. 784 ze zm.

wzrosły o 5,2 tys. zł, tj. o 11,2%, natomiast zaległości zmniejszyły się o 1,5 tys. zł (o 7,6%). Należności pochodziły głównie: z tytułu zwrotu pomocy mieszkaniowej przez osoby, które zwolniły się ze służby (26,4 tys. zł) oraz z tytułu nadpłaconych składek na ubezpieczenie społeczne (16,6 tys. zł).

3. Plan finansowy Aresztu na 2010 r. został ustalony przez Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Warszawie i w zakresie wydatków wynosił 36 131,3 tys. zł. W planie pierwotnym nie przewidziano wydatków na inwestycje i zakupy inwestycyjne. W wyniku dokonanych zmian, zwiększono planowane wydatki do kwoty 38 316,5 tys. zł, w tym na inwestycje i zakupy inwestycyjne (§§ 6050 i 6060) zaplanowano 702,5 tys. zł.

Zmieniony plan wydatków został w 2010 r. zrealizowany w kwocie 38 315,9 tys. zł, co stanowiło 99,9% wykonania w 2009 r. (38 353,8 tys. zł). Niewykorzystane środki w kwocie 640,03 zł zostały zwrócone na rachunek dysponenta drugiego stopnia, w terminie określonym w §14 ust. 3 cyt. *rozporządzenia w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa*.

W wykonanych wydatkach największy udział stanowiły wydatki na: uposażenia funkcjonariuszy – 19 487,5 tys. zł (50,9% wydatków), zakup leków, żywności i energii – 4 804,9 tys. zł (12,5%) oraz wynagrodzenia osobowe – 3 102,2 tys. zł (8,1%). Wydatki majątkowe zostały zrealizowane w 100% i zostały przeznaczone na modernizację obiektów będących w zarządzie Aresztu oraz zakup sprzętu medycznego i monitorującego.

Na koniec 2010 r. w Areszcie nie wystąpiły zobowiązania wymagalne, a zobowiązania niewymagalne w kwocie 1 231,5 tys. zł dotyczyły głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2010 r. oraz pozostałych zobowiązań z tytułu zakupu leków żywności i energii, których płatność przypadała na 2011 r.

W wyniku badania 4 zamówień publicznych o łącznej wartości 1 705,6 tys. zł, nie stwierdzono naruszenia przepisów *ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych*³.

4. Opracowana w Areszcie dokumentacja opisująca przyjęte zasady (politykę) rachunkowości spełniała wymagania określone w art. 10 *ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*⁴. W zakładowym planie kont zostały wyodrębnione konta księgowe dla wydatków w ramach budżetu środków europejskich, nie wyodrębniono natomiast kont dla

³ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

wydatków w układzie zadaniowym. Obowiązek zapewnienia ewidencji wykonania budżetu w układzie zadaniowym wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.⁵

Badanie skuteczności systemu księgowości i kontroli finansowej (badanie zgodności) oraz wiarygodności ksiąg rachunkowych i sprawozdań przeprowadzono na próbie 117 zapisów i odpowiadających im dowodów księgowych na łączną kwotę 1 860,4 tys. zł (37,2% wydatków wybranej populacji – 4 994,7 tys. zł), w tym: 99 zapisów księgowych o wartości 1 687,7 tys. zł wylosowanych metodą statystyczną oraz 18 zapisów księgowych o wartości 172,7 tys. zł dobranych celowo.

Analiza (w odniesieniu do wylosowanej próby zapisów księgowych) wykazała, że dowody księgowe ujęto w księgach rachunkowych do właściwych okresów sprawozdawczych oraz dokonano prawidłowych księgowania na kontach analitycznych i syntetycznych. W próbie objętej badaniem stwierdzono występowanie dwóch błędów o charakterze systematycznym:

- na wszystkich badanych dokumentach brak było wskazania miesiąca księgowania i podpisu osoby dokonującej dekretacji, co było niezgodne z art. 21 ust. 1 pkt 6 *ustawy o rachunkowości*,
- zapisy księgowe nie zawierały daty operacji gospodarczej, co było niezgodne z art. 23 ust. 2 pkt 1 *ustawy o rachunkowości*,

a ponadto w 3 fakturach na kwotę 112,1 tys. zł dokonano poprawek w kwalifikacji dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych (dekretacji), bez daty poprawki i podpisu osoby do tego upoważnionej, co było niezgodne z art. 22 ust. 3 *ustawy o rachunkowości*.

W ocenie NIK, księgi rachunkowe Aresztu były sprawdzalne w ograniczonym zakresie, ponieważ adnotacje na dowodach księgowych nie wskazywały wprost, do której pozycji dziennika odnosi się ww. dowód, co było niezgodne z art. 24 ust. 4 pkt 1 *ustawy o rachunkowości*.

Na podstawie wyników badania, NIK wydaje opinię pozytywną w zakresie wiarygodności ksiąg rachunkowych, w odniesieniu do sprawozdawczości bieżącej i rocznej oraz negatywną w zakresie poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych.

5. Kontrola wykazała, że sprawozdania budżetowe roczne: Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-N i Rb-Z sporządzono prawidłowo i rzetelnie. Dane w tych sprawozdaniach były zgodne

⁵ Zgodnie z § 15 ust. 2 *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. Nr 128, poz. 861).

z ewidencją księgową i odpowiadały zapisom na odpowiednich kontach syntetycznych i analitycznych.

6. Ustalono, że kwota wydatków na wynagrodzenia, określona w planie po zmianach na 2010 r., nie została przekroczona (na planowane 22 105,8 tys. zł zrealizowano – 22 105,4 tys. zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto funkcjonariuszy w 2010 r. (3 833,02 zł) było niższe niż w 2009 r. (3 874,52 zł) o 1,1%, a pracowników cywilnych o 6,8% (w 2009 r. – 6 306,63 zł, w 2010 r. – 5 876,43 zł)

Przeciętne zatrudnienie w Areszcie w 2010 r. wyniosło 463 osoby i było wyższe od przeciętnego zatrudnienia w 2009 r. (452) o 2,4%. Zwiększenie zatrudnienia nastąpiło w związku z utworzeniem Grupy Interwencyjnej Służby Więziennej. Decyzją Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Warszawie z 7 lipca 2010 r. Areszt otrzymał środki rezerwy celowej w kwocie 24,0 tys. zł, przeznaczone na nagrody dla funkcjonariuszy zaangażowanych w akcji powodziowej. Ww. środki wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem przyznając nagrody 20 funkcjonariuszom.

7. NIK nie wnosi uwag do sposobu wykorzystania środków Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej. Wydatki Funduszu zostały poniesione na udzielanie pomocy osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz ich rodzinom, zgodnie z §2 *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej*⁶. Ustalono, że udzielono 1 052 świadczeń, na kwotę 153,0 tys. zł. Średnia wysokość świadczenia wyniosła 145,50 zł. Stan Funduszu nie wykazywał należności i zobowiązań.

8. W 2010 r. Areszt uczestniczył w realizacji projektu „Cykl szkoleniowo-aktywizacyjny służący podniesieniu kwalifikacji zawodowych osób pozbawionych wolności oraz przygotowaniu ich do powrotu na rynek pracy po zakończeniu odbywania kary pozbawienia wolności”. Ww. projekt współfinansowany był ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Z zaplanowanej na ten cel kwoty 173,3 tys. zł, Areszt otrzymał środki w wysokości 172,7 tys. zł, z czego na przeprowadzenie cyklu szkoleń wykorzystał 170,2 tys. zł. Niewykorzystane środki w kwocie 2,5 tys. zł⁷ zostały zwrócone na rachunek dysponenta wyższego stopnia w 2010 r. Łączne koszty realizacji ww. projektu wyniosły 200,2 tys. zł, w tym ze środków krajowych wydatkowano 30,0 tys. zł.

⁶ Dz. U. Nr 69, poz. 618.

⁷ Niższe koszty wynikały z faktu, że niektórzy z osadzonych nie ukończyli szkoleń.

W ramach ww. projektu, Areszt zawarł 5 umów na przeprowadzenie szkoleń (kursów) w zakresie specjalności: glazurnik, malarz tapeciarz, ogrodnik terenów zielonych i technolog robót wykończeniowych.

Wyboru wykonawców dokonano w trybie przetargu nieograniczonego. W wyniku szczegółowej analizy dwóch postępowań o udzielenie zamówień publicznych (umowa nr ZP/8/AS/2010 z 12 marca 2010 r. i ZP/48/AS/2010 r. z 13 grudnia 2010 r.) stwierdzono, że zostały one przeprowadzone zgodnie z przepisami *ustawy Prawo zamówień publicznych*. Faktury opisano w układzie zadaniowym, w rozbiciu na środki pochodzące z budżetu krajowego i budżetu środków europejskich.

9. W Areszcie przeprowadzono inwentaryzację na koniec 2010 r.: środków pieniężnych w kasie (w drodze spisu z natury), uzgodnienia sald z kontrahentami oraz weryfikację sald pozostałych aktywów i pasywów. W wyniku rozliczenia inwentaryzacji nie stwierdzono różnic inwentaryzacyjnych. Dyrektor wyjaśnił, że inwentaryzacja w drodze spisu z natury środków trwałych została przeprowadzona w 2007 r., jednak nie przedłożył dokumentów potwierdzających ten fakt⁸. Zgodnie z art. 27 ust. 1 *ustawy o rachunkowości* przeprowadzenie i wyniki inwentaryzacji należy odpowiednio udokumentować i powiązać z zapisami ksiąg rachunkowych.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Wyodrębnienie kont dla wydatków w układzie zadaniowym w zakładowym planie kont.
2. Powiązanie zapisów w księgach rachunkowych z dowodami księgowymi, w sposób zapewniający uznanie ksiąg rachunkowych za sprawdzalne, zgodnie z art. 24 ust. 4 pkt 1 *ustawy o rachunkowości*.
3. Wskazywanie na dokumentach księgowych miesiąca księgowania i podpisu osoby dokonującej dekretacji zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 6 *ustawy o rachunkowości*.
4. Dokonywanie zapisów księgowych zgodnie z wymogami określonymi w art. 23 ust. 2 pkt 1 *ustawy o rachunkowości* oraz poprawek w dekretacji dowodów księgowych zgodnie z art. 22 ust. 3 *ustawy o rachunkowości*.
5. Dokumentowanie przeprowadzenia i wyników inwentaryzacji, zgodnie z art. 27 ust. 1 *ustawy o rachunkowości*.

⁸ Wyjaśnienie z 19 kwietnia 2011 r.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, oczekuje od Pana Dyrektora w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.